
GNU Projesi

<https://www.gnu.org>

Richard Stallman¹

1. İlk yazılım paylama topluluğu

1971 yılında MIT Yapay Zeka Laboratuvarında çalışmaya başladığımda, yıllarca varlığını sürdüren bir yazılım paylama topluluğunun bir parçası haline geldim. Yazılımların paylaşılması özel topluluğumuzla sınırlı değildi; bu, bilgisayar tarihi kadar eskiydi, tariflerin paylaşılmasının ağırlık kadar eski olması gibi. Ancak bunu çok iyi bir şekilde başardık.

YZ Laboratuvarı, zamanın en büyük bilgisayarlarından biri olan Digital PDP-10 için laboratuvar ekibi hacker'ların tasarladığı ve assembler dilinde yazdığı ITS (Uyumaz Zaman Paylaşımlı Sistem) olarak adlandırılan bir zaman paylaşımı işletim sistemini kullanmaktaydı. Bu topluluğun bir üyesi, YZ laboratuvar sistemi hacker'ı olarak, benim görevim bu sistemi daha da geliştirmektir.

Yazılımımız “özgür yazılım” olarak adlandırılmadık çünkü o zamanlar bu terim yoktu ancak gerçekte bu özgür yazılımdır. Başka bir üniversiteden ya da firmadan insanlar programımız almak ve kullanmak istedikleri zaman, buna memnuniyetle izin veriyorduk. Birinin pek bilinmeyen ve ilginç bir program kullandığını görürseniz, her zaman kaynak kodunu görmek istersiniz, böylece kaynak kodunu okur, deneyim kazanır ya da yeni bir program oluşturmak için, parçalayarak başka şekilde birleştirirsiniz.

(1) Yaygın medyada “güvenlik kırılganlığı” ifade etmek için “hacker”ın kullanılması kafa karışıklığı yaratır. Biz hacker'lar bu ifadeyi kabul etmeyiz ve hacker'ın kelime anlamı olarak “programlamay seven, oyuncu zekadan veya bunların bir bileşiminden oluşan kimse” tanımının kullanmayı tercih ederiz.

1.1. Özgür Yazılım temelde nelerden oluşur?

1. Kullanım Özgürlüğü:

¹ <http://www.stallman.org/>

- Bir özgür yazılım#, istediğiniz yerde istediğiniz şekilde kullanmakta özgürsünüz.

2. İnceleme Özgürlüğü

- Bir özgür yazılım#nın nasıl işlediğini istediğiniz gibi inceleyip, isterseniz yazılım#ın amaçlarının dâhilindeki bir ihtiyacı#nza uyarlayabilirsiniz. Doğal olarak bunun için kaynak kodların erişilmesine ihtiyaç var.

3. Dağıtım Özgürlüğü

- Bir özgür yazılım#, istediğiniz şekilde dağıtabilir ve başkalarıyla paylaşabilirsiniz. Bu özgürlüğün içinde ilgili yazılım# satmak da dahildir.

4. Deriştirme Özgürlüğü

- Bir özgür yazılım#nın kodlarını istediğiniz gibi deriirebilirsiniz. Üstelik yaptığınız bu deriirlikleri, başkalarıyla istediğiniz gibi paylaşabilirsiniz. Yukarıda sayılan bütün bu özgürlükler üzerine sadece bir kısıtlama gelmekte, ki bu kısıtlama özgürlüğünüzü güvence altına alır. Bir özgür yazılım# üzerinde yapılacak deriirliklikler aynı şekilde, açık ve özgür olarak, yayınlanmalıdır.

'Free software' is a matter of liberty,
not price. To understand the
concept, you should think of 'free' as
in 'free speech,' not as in 'free beer'.

— Richard Stallman —

Özgür olmayan lisansların kullanılması, insanlığın ortak mirasıyla üretilen geliştirmelerin insanlıktan saklanması ve bu yolla ilerlemenin önüne geçilmesidir.

Özgür yazılımlar satılabilir.

Özgür yazılım, uygulamanın satılmasına karşı değildir.

Yazılımı para ödemiyorsanız, ürünün siz olma ihtimali hayli yüksektir.

Ürünleri lisanslarına dikkat ederek kullanmamız gerekir.

Daha fazla bilgi için arama motorlarımız kullanabilirsiniz²

1.2. Kod örnekleri

- İmdiye kadar özgür yazılımdan biraz bahsettik peki biraz da bash kodlarını nasıl yazılır buna bakalım, öncelikle hangi kabukta çalışmak istediğimizi belirtiyoruz bunu `#!/bin/bash` şeklinde belirtiyoruz. Burada `/bin/` lokasyonunda bash kabuğunda yorumlanıp çalıştırılacağı belirtiliyor. İmdi örneği bir bütün olarak görelim :

ffmpeg_multi.sh.

```
#!/bin/bash
///ffmpeg_multi.sh m4a mp3 ./Desktop/musiccc/ ./Desktop/mp3/
srcExt=$1
destExt=$2

srcDir=$3
destDir=$4

opts=$5

for filename in "$srcDir"/*.${srcExt}; do

    basePath=${filename%.*}
    baseName=${basePath##*/}

    ffmpeg -i "$filename" $opts "$destDir"/"${baseName}.${destExt}"

done

echo "Conversion from ${srcExt} to ${destExt} complete!"
```

² https://duckduckgo.com/?q=GNU&t=h_&ia=web

Bu kod parçacı## parametre olarak verilen dosyalar# istenilen biçimlerde dönüştürmektedir.

- Önemli oldu#unu dü#ündü#üm için biraz da C++ kodu göstermek istiyorum. O yüzden bir hello world örnek yapal#m. Öncelikle #unu bilmemiz gerekiyor, `#include <iostream>` kodu ile standart giri# çıkı## aktif etmeliyiz. Devam#nda kodumuz:

helloWorld!.cpp.

```
#include <iostream>
using namespace std;

int main()
{
    cout << "Hello, World!";
    return 0;
}
```

1.3. Yazı## şirketlerinin açıkladı## satış rakamlarına göre kişisel bilgisayarlarda işletim sistemlerinin kullanı#m payı

Burada sizinle bazı verileri paylaşmak istiyorum. Bu veriler önemli çünkü özgür yazılımın ne kadar değerli oldu#unu anlayabiliriz.

Şirket	2010 geliri	2010 Pazar Payı (%)
Microsoft	23,848	78.6
IBM	2,284	7,5
HP	1,125	3.7
Oracle	780	2.6
Red Hat	610	2.0
Apple	520	1.7

Yararlı dokümanlar:

[Docs³](#) [GNU⁴](#)

³ [index.html](#)

Ayrıca daha iyi anlamak için lütfen [Section 1.1](#), “Özgür Yazılım temelde nelerden oluşur?” kısmına tekrar bakınız.

⁴ <https://www.getgnu.org/>

